

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «МАРТИНЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»

(Заява № 38988/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 квітня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Мартинчук проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (Mr P. Lorenzen), Голова,
пані С. Ботучарова (Mrs S. Botoucharova),
п. К. Юнгвірт (Mr K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
п. Р. Маруст (Mr R. Maruste),
п. М. Віллігер (Mr M. Villiger),
пані М. Лазарова-Трайковська (Mrs M. Lazarova Trajkovska), судді,
та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), Секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 18 березня 2008 року,
вносить рішення, яке було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено проти України за заявою (№ 38988/02), поданою до Суду 7 жовтня 2002 року громадянином України паном Мартинчуком Борисом Андрійовичем (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженими — пані Валерією Лутковською та п. Юрієм Зайцевим.
3. 21 січня 2005 року Суд вирішив направити Уряду скаргу заявника на невиконання рішення суду, винесеного на його користь. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті справи одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1967 році та проживає в с. Хотинь Рівненської області, Україна.
5. 28 квітня 1996 року Березнівською районною прокуратурою було порушено кримінальну справу за фактом умисного вбивства дружини заявника. Того ж дня заявника було заарештовано.
6. 7 травня 1996 року було винесено постанову про притягнення заявника як обвинуваченого за вбивство його дружини.
7. 20 лютого 1997 року заявника було звільнено з-під варти під підписку про невиїзд. 31 березня 1999 року Березнівська районна прокуратура винесла постанову про закриття кримінальної справи відносно заявника за відсутністю в його діях складу злочину.
8. 31 січня 2000 року Рівненський обласний суд визнав пана К. винним у вбивстві дружини заявника. 15 червня 2000 року Верховний Суд України залишив без змін рішення від 31 січня 2000 року. Окремою ухвалою, винесеною того ж дня, Верховний Суд України повідомив Генерального прокурора про факти порушення норм процесуального права, допущених під час кримінального провадження за обвинуваченням заявника.
9. Заявник подав заяву до суду про відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними діями органів попереднього слідства. 11 вересня 2001 року місцевий суд Березнівського району Рівненської області (далі — Березнівський суд) виніс ухвалу про задоволення вимог заявника і присудив стягнути з держави на користь заявника 50 000 грн¹ відшкодування моральної шкоди. В ухвалі суду містилася вказівка на те, що заявник має подати копію цієї ухвали до місцевого відділу Державного казначейства для виконання. Вказана ухвала не була оскаржена і набрала законної сили.
10. Відповідно до інформації, наданої Урядом, заявник не дотримався вказівки Березнівського суду.
11. Заявник стверджував, що він подав копію ухвали суду до Державного казначейства для виконання. На підтвердження цього твердження він надав Суду копію листа від 27

¹ 6720 євро.

вересня 2001 року, в якому відділення державного казначейства у Березнівському районі Рівненської області повідомляло Березнівський суд про те, що Державним бюджетом України на 2001 рік не передбачено коштів, з яких можна було б виплатити заявнику присуджену суму.

12. 5 та 22 квітня 2005 року відділення Державного казначейства у Березнівському районі Рівненської області надіслало копії вказаного рішення до відділу державної виконавчої служби Березнівського районного управління юстиції Рівненської області та до відділу примусового виконання Департаменту державної виконавчої служби, та зазначило, що відсутність коштів в бюджеті не дозволяє виконати рішення. Також відділення Державного казначейства зверталось з проханням відкрити виконавче провадження.

13. 16 травня 2005 року Департамент державної виконавчої служби (далі — ДДВС) відмовив у відкритті виконавчого провадження, оскільки копія рішення суду без виконавчого листа не є підставою для відкриття виконавчого провадження.

14. 25 грудня 2006 року ДДВС відмовив у прийнятті виконавчого листа, виданого Березнівським судом, оскільки в ньому не було зазначено місцезнаходження Державного казначейства і заявник його подав після спливу передбаченого законом трирічного строку для примусового виконання.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

15. Відповідне національне законодавство викладено в рішенні «Войтенко проти України» (Voytenko v. Ukraine) від 29 червня 2004 року, № 18966/02, пп. 20–25.

ЩОДО ПРАВА

I. СКАРГИ ЗА ПУНКТОМ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ І СТАТТЕЮ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ

16. Заявник скаржився на тривале невиконання рішення Березнівського суду від 11 вересня 2001 року, винесеного на його користь. Він посилався на п. 1 статті 6 Конвенції, який у відповідній частині передбачає наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

1. Вичерпання національних засобів юридичного захисту

17. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав усі доступні йому національні засоби юридичного захисту. За інформацією, наданою Урядом, заявник не надав копію рішення суду від 11 вересня 2001 року до місцевого відділення Державного казначейства та не звернувся відповідно до встановленої процедури до Департаменту державної виконавчої служби для відкриття провадження з примусового виконання цього рішення.

18. Заявник заперечив це твердження.

19. За відсутності будь-яких доказів протилежного зі сторони Уряду Суд погоджується із твердженням заявника про те, що лист Державного казначейства до Березнівського суду від 27 вересня 2001 року підтверджує, що він дотримався вказівки Березнівського суду щодо надання копії рішення суду від 11 вересня 2001 року до Державного казначейства (див. пп. 11 і 12 вище).

Стосовно стверджуваного неподання заявником заяви про примусове виконання рішення суду до Департаменту державної виконавчої служби Суд вважає, що недоречно вимагати

від особи, на користь якої прийнято рішення у справі, відповідачем в якій є держава, пізніше ініціювати виконавче провадження для того, щоб отримати компенсацію (див., наприклад, згадане вище рішення «Скордіно проти Італії» (Scordino v. Italy), (№ 1) [GC], № 36813/97, п. 198, ECHR 2006-..., та рішення «Лізанець проти України» (Lizanets v. Ukraine), № 6725/03, п. 43, 31 травня 2007 року). Отже, Суд відхиляє аргументи Уряду.

2. Щодо статусу жертви заявника

20. Уряд стверджував, що заявник втратив статус жертви у сенсі статті 34 Конвенції, оскільки він подав виконавчий лист до державної виконавчої служби після спливу трирічного строку, передбаченого законом.

21. Заявник висловив заперечення.

22. Суд нагадує, що термін «жертва», який використаний у статті 34 Конвенції, вказує на особу, яка безпосередньо постраждала від дії або бездіяльності, які є предметом скарги (див. рішення у справі «Екле проти Німеччини» (Eckle v. Germany), від 15 липня 1982 року, Серія А № 51, п. 30, п. 66). Він зауважує, що рішення суду, винесене на користь заявника, досі не виконано. Немає жодних підстав вважати, що заявник припинив страждати від невиконання цього рішення. Більше того, недотримання цього строку не позбавляє заявника права, гарантованого п. 1 статті 6 Конвенції, на повне виконання рішення, винесеного проти держави. Немає жодних підстав вважати, що невиконання цього рішення не шкодить заявнику. Навпаки, невиконання рішення не позбавляє заявника права, гарантованого п. 1 статті 6, на повне виконання рішення, винесеного проти держави (див. справу «Лізанець проти України», вказану вище, пп. 41–45). Таким чином, Суд відхиляє це заперечення.

3. Висновок

23. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою у сенсі пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд далі зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Відповідно Суд визнає її прийнятною.

В. Щодо суті

24. Заявник стверджував, що тривале невиконання рішення суду, винесеного на його користь, порушує його права, гарантовані п. 1 статті 6 Конвенції.

25. У своїх зауваженнях Уряд стверджував, що тривалість виконання рішення суду від 11 вересня 2001 року була зумовлена тим, що заявник вчасно не подав заяву про відкриття виконавчого провадження для примусового виконання рішення суду.

26. Суд, з огляду на попередні висновки (див. п. 19), відхиляє аргументи Уряду. Він також вказує, що принаймні до квітня 2005 року рішення суду залишалося невиконаним через відсутність коштів бюджету, а не через бездіяльність заявника.

27. Суд далі вказує на те, що 11 вересня 2001 року Березнівський суд присудив стягнути з держави на користь заявника 50 000 грн. До сьогодні, тобто після сплину шести років і чотирьох місяців, ця сума не виплачена.

28. Суд нагадує, що він вже встановлював порушення п. 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див., наприклад, рішення у справах «Войтенко проти України» (Voytenko v. Ukraine), вказану вище, пп. 53–55, та «Водоп'янови проти України» (Vodopyanov v. Ukraine), № 22214/02, пп. 31–36, 17 січня 2006 року).

29. Розглянувши всі матеріали, надані сторонами, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, який би міг переконати його дійти іншого висновку у цій справі.

30. Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

31. Заявник скаржився за статтею 5 Конвенції на те, що його тримання під вартою було незаконним. Заявник стверджував, що він мав підписати підписку про невиїзд, що

порушило його право на вільне пересування. Він також посилався на статтю 2 Протоколу № 4. Він також скаржився на те, що тримання під вартою призвело до погіршення його здоров'я і загрожувало його життю, він посилався на статтю 2 Конвенції. Він також скаржився за статтею 8 Конвенції на те, що кримінальне провадження проти нього вплинуло на його приватне і сімейне життя.

32. Суд вказує на те, що заявника було звільнено 20 лютого 1997 року, тобто до того, як Конвенція набула чинності для України, а також на те, що 31 березня 1999 року кримінальну справу проти заявника було закрито. Таким чином, заяву було подано більш ніж через шість місяців. Виходячи з сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак несправедливого втручання або порушення цих положень та відхиляє цю частину заяви відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції як очевидно необґрунтовану.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

33. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

34. Заявник вимагав 1 000 000 євро відшкодування матеріальної і моральної шкоди.

35. Уряд вважав його вимогу безпідставною і надмірною.

36. Оскільки рішення суду, винесене на користь заявника, не виконано, Суд відповідно до висновків, яких він дійшов (пункт 29), вважає, що повним і остаточним задоволенням вимоги заявника щодо відшкодування матеріальної шкоди буде виплата заборгованості за рішенням суду, яка йому належить (див. пункт 9).

37. Стосовно вимог заявника щодо відшкодування моральної шкоди Суд, на засадах справедливості та відповідно до статті 41 Конвенції, присуджує заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

38. В межах встановленого строку заявник не вимагав відшкодування судових витрат. Отже, Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

39. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу заявника за п. 1 статті 6 Конвенції прийнятною, а решту заяви — непринятною;

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна виплатити заявнику кошти, які досі належать до виплати, а також 2000 (дві тисячі) євро відшкодування моральної шкоди. Ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто із зазначеної суми;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 10 квітня 2008 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова